

نویسنده: انجمن امریکایی حمایت از سالمندان

مترجمین:
 سمانه قوشچیان
 رهارکلی
 دانشجویان کارشناسی روانشناسی دانشگاه تربیت معلم

سوء استفاده و غفلت از سالمندان

فصلنامه علمی تخصصی روانشناسی و اطلاع‌رسانی / شماره‌دوم / تابستان ۱۳۹۶

هر شخصی حق دارد که انتظار داشته باشد با او با احترام رفتار شود. هر شخص قطع نظر از اینکه چه قدر جوان یا پیر باشد، حق دارد از آسیب کسانی که با آنها زندگی می‌کند، یا از آنها مراقبت می‌کنند و یا بطور غیر مستقیم با آنها تماس دارد را امن باشد.

امروزه سالمدان نسبت به گذشته در جامعه حضور بیشتری دارند و فعالانه و مستقل عمل می‌کنند. طول عمر آنها افزایش یافته و با سلامت بهتر در زندگی می‌کنند. در حالیکه تعداد سالمدان امریکایی در حال افزایش است ولی مسئله سوء استفاده و بهره برداری و غفلت از سالمدان از دید عموم پنهان نگاه داشته شده است.

هر سال ۲/۱ میلیون سالمند آمریکائی که جزء قبایل سوء استفاده و غفلت‌های جسمی، روان شناختی و شکل‌های دیگر سوء استفاده هستند به مقامات مربوط مراجعه می‌کنند؛ البته این کل ماجرا نیست. به ازای هر ۶ مورد سوء استفاده و غفلت از سالمدان تنها یک مورد به مقامات و کارشناسان گزارش می‌شود.

تحقیقات اخیر نشان داده که حتی در شرایط فقدان سختی یا بیماری‌های تهدید کننده زندگی، آن دسته از سالمدانی که مورد سوء استفاده قرار گرفته بودند نسبت به کسانی که مورد سوء استفاده قرار نگرفته بودند امید به زندگی کمتری داشتند.

آنکه ۸۵ ساله، سال گذشته همسرش را از دست داد. آنکه به علت بیماری التهاب مفاصل و فشار مایع قلبی به نزد دختر ۵۵ ساله اش امیلی نقل مکان کرد. اما حالا وضعیت پیش آمده برای همه خانواده مشکل ساز شده است. در بعضی از مواقع امیلی احساس می‌کند که به آخر خط رسیده، از طرفی مراقبت از مادر، پسر و همسرش - که مجبور به بازنشستگی پیش از موعد شده - باعث شده که خلق و خویش تغییر کند و به مادرش سیلی بزند و احساس وحشت و تنهایی کند که همین باعث شده مادرش احساس گرفتاری و بی ارزش بودن داشته باشد.

سوء استفاده از سالمدان مسئله پیچیده‌ای است. برخی فکر می‌کنند که این مسئله در مورد افراد سالمدانی که در خانه‌های سالمدان زندگی می‌کنند و یا در مورد سالمدانی که تنها زندگی می‌کنند و هیچ فردی به ملاقات آنها نمی‌آید، رخ می‌دهد.

اکثر مواقع، سوء استفاده و غفلت از سالمدان در خانه سالمدان اتفاق می‌افتد. اکثریت سالمدان یا به تنهایی یا با همسر، فرزندان و خویشاوندان خود زندگی می‌کنند. هنگامی که سوء استفاده از سالمدان اتفاق می‌افتد، خانواده و مراقبان وابسته به آنها جزء سوء استفاده کنندگان محسوب می‌شوند. با آنکه سوء استفاده از سالمدان به وفور رخ می‌دهد اما غالب تشخیص رفتار سوء استفاده ظریف و دقیق است و همیشه تمایز و تشخیص بین فشارهای ایجاد شده از

عاطفی یاغم شود.

سوء استفاده جنسی می‌تواند از نمایش جنسی تا تجاوز به عنف متغیر باشد. عمل سوء استفاده جنسی می‌تواند تماس نامناسب، عکس گرفتن از شخص در ژست‌های خواسته شده، یا جبارش شخص برای هر زنگاری، اجبار فرد برای رابطه جنسی با شخص سوم یا هر رفتار جنسی ناخواسته را شامل شود. همچنین عمل زنا و لخت شدن اجباری فرد را نیز شامل می‌شود.

استثمار اقتصادی عبارت از استفاده نادرست از اموال سالمندان و اختلاس اموال آنها است. همچنین استثمار اقتصادی می‌تواند به صورت کلامبرداری، گرفتن پول به ببهانه‌های واهی، جعل، انتقال و تغییردارایی به زور، خردباری چیزهای گران بهای پول افراد سالمند بدون مطلع کردن آنها و یا ممانعت از دسترسی افراد سالمند به خانه یا سرمایه‌هایشان باشد. همچنین استثمار اقتصادی به صورت استفاده نادرست از استناد رسمی قانونی با استفاده از قدرت وکلا و یا افراد مرتبط با شخص سالمند را نیز شامل می‌شود... در حالیکه عمل سوء استفاده به اشکال مختلف دیده می‌شود، اما اثرات شبکه‌ای آن بسیار شبیه به هم است. سوء استفاده بطور بالقوه فرد سالمند را از کمک دیگران دور می‌کند.

شواهد پژوهشی سوء استفاده از سالمندان

سوء استفاده جسمی:

• کبودی در اطراف بازوها و گردن

سوء استفاده عاطفی زمانی اتفاق می‌افتد که یکی از اعضای خانواده، مراقب یا هر شخص دیگری دست به عملی بزند که باعث ترس، فشار و غصه‌های روانی و دردهای عاطفی یا غم شود

- جای خراش طناب روی مج دست و پا
- وجود زخم

سوء استفاده عاطفی - روانشناختی:

- عدم ارتباط و عدم پاسخ
- ترس یا بدگمانی‌های غیرموجه
- فقدان علاقه و یا توجه در روابط اجتماعی
- مشکلات عدیده در سلامت

سوء استفاده جنسی:

- حالت غیر عادی واژن و یا خونریزی مقعدی
- وجود لباسهای زیر خونالود و پاره

تعاملات اجتماعی نرمال و رفتار سوء استفاده آسان نیست. الگوی یکسانی از رفتار سوء استفاده از سالمندان در خانه وجود ندارد. گاهی اوقات سوء استفاده بعنوان استمرار یک الگوی طولانی مدت از سوء استفاده جسمی یا عاطفی در درون خانواده نمود پیدامی کند.

سالمندانی که مریض، ناتوان و دارای آسیب‌های روانی یا افسردگی هستند، در خطر سوء استفاده هستند. اما حتی آن دسته از کسانی که ویژگی‌های فوق رابطه مخصوص ندارند، می‌توانند در موقعیت‌های مربوط به سوء استفاده قرار گیرند. سوء استفاده از سالمندان شیوه شکل‌های دیگر خشونت و یا پاسخ قابل قبولی برای مشکلات یا موقعیت‌های خاص افراد سالمند نیست و جزء فرایند استرس آور به حساب می‌آید. در این حال مداخلات موثر می‌توانند عمل سوء استفاده از سالمندان را متوقف کنند.

با افزایش آگاهی و دانش در حرفة‌های پژوهشی، سلامت روانی کارمندان و اعضای خانه سالمندان افزایش یافته و شخصی که مورد سوء استفاده قرار گرفته و شخص سوء

سوء استفاده از سالمندان به عنوان یک تنبیه جسمی، عاطفی یا آسیب روان شناختی به حساب می‌آید

استفاده کننده می‌تواند از این طریق کمک‌هایی را دریافت کند.

سوء استفاده از سالمندان چیست؟

سوء استفاده از سالمندان به عنوان یک تنبیه جسمی، عاطفی یا آسیب روان شناختی به حساب می‌آید. همچنین عمل سوء استفاده از سالمندان شکلی از استثمار و بهره‌کشی اقتصادی یا غفلت و بی‌توجهی ارادی یا غیر ارادی مراقبان به سالمندان می‌باشد. دامنه سوء استفاده جسمی از سیلی زدن یا هل دادن تا خشونت‌های شدیدتر و همچنین جبس افراد به وسیله طناب و زنجیر می‌تواند تغییر کند. اعمالی چون کوبیدن، ضربه زدن، فشار دادن، لگد زدن، نیشگون گرفتن، سوزاندن یا گاز گرفتن جز سوء استفاده‌های جسمی محسوب می‌شود. همچنین انجام اعمالی علیه افراد سالمند چه به صورت خدمات طبی، محروم کردن افراد سالمند از غذا یا قراردادن آنها در مقابل شرایط آب و هوایی سخت بطور آگاهانه یا سهوی به عنوان سوء استفاده جسمی محسوب می‌شود.

دامنه سوء استفاده عاطفی یا روان شناختی می‌تواند از دادن القاب یا بی تفاوت برخورد کردن تا ترساندن و تهدید کردن تغییر کند. سوء استفاده عاطفی زمانی اتفاق می‌افتد که یکی از اعضای خانواده، مراقب یا هر شخص دیگری دست به عملی بزند که باعث ترس، فشار و غصه‌های روانی و دردهای

وابسته به یک سالمند آسیب دیده است، امکان سوء استفاده مالی وجود دارد. عکس این حالت نیز صادق است یعنی زمانی که سالمند کاملاً به مراقب وابسته بوده و در نتیجه مراقب نسبت به وی احساس خوبی نداشته و با اوی بدرفتاری می‌کند.

در برخی موارد به دلیل عدم وجود آرامش در خانه، فرد سالمند ترجیح می‌دهد تا به یک مکان امن منتقل شود و حتی گاهی خانه سالمندان را ترجیح میدهد. در این شرایط مشاوره با فرد سالمند و اعضای خانواده می‌تواند بسیار مفید باشد.

مشکلات هیجانی مراقب می‌تواند باعث سوء استفاده از شخص سالمند شود. مراقبی که معتاد است بیشتر احتمال دارد که فرد سالمند را مورد سوء استفاده قرار دهد.

فرد مراقب می‌باشد ساعتی را در طول روز و هفته به استراحت و آرامش خود اختصاص دهد. این زمان مخصوصاً در مورد مراقبانی که با بیماران آلزایمری و یا زوال عقلی مواجه‌اند بسیار ضروری تراست.

منبع:

www.aoa.gov/aoa/stats/profile/default.htm
Retrieved at: 11 / 28 / 2007

اگر مراقبان مهارت‌هایی برای مدیریت رفتارهای دشوار نداشته باشند به ناچار از نیرو و جبر فیزیکی استفاده می‌کنند

سوء استفاده اقتصادی:

- مطابق نبودن کیفیت زندگی با شان اجتماعی آنان
- تغییر حسابهای مالی و دریافت مکرر پول از

خودپردازها

- جعل امضاء
- بستن چشمها یا کاهش وزن

غفلت:

- تشنگی بسیار زیاد
- جراحات وخیم

دلایل سوء استفاده از سالمندان

سوء استفاده از سالمندان دلایل متعددی دارد که برخی از آنها عبارتند از مسائل خانوادگی، نقش مراقبان و جنبه‌های فرهنگی. خطر سوء استفاده از سالمندان زمانی بیشتر می‌شود که مراقب یا مسئول، فرد سالخورده‌ای است که خود بیمار بوده یا از نظر فیزیکی یا ذهنی آسیب دیده است. مراقبان در چنین موقعیت‌های استرس‌زاوی اغلب احساس می‌کنند که محبوس شده‌اند. اگر مراقبان مهارت‌هایی برای مدیریت رفتارهای دشوار نداشته باشند به ناچار از نیرو و جبر فیزیکی استفاده می‌کنند. وابستگی یک عامل سهیم و مهم در سوء استفاده از سالمندان است. زمانی که مراقب از لحاظ مالی